

DATUM 24 juni 2024
ONDERWERP Beantwoording vragen begraafbeleid
ONS KENMERK Z.471618/D.824649

Geachte inwoner,

Hartelijk dank voor uw brief van 1 mei 2024 over begraafbeleid. U brengt hierin een aantal punten onder onze aandacht. In deze brief lopen we uw punten langs (cursief) en voorzien deze van een reactie.

Ik begrijp dat u aan het inventariseren bent wat er speelt rondom het begraafbeleid en daarvoor al dan niet nieuw beleid wilt maken voor de komende periode. Naar aanleiding van de Uitgangspuntennotitie zou ik graag het volgende onder uw aandacht brengen:

De notitie: "Het laten liggen van grafbedekkingen op algemene graven leidt tot een gevoel van rechtsongelijkheid bij de rechthebbenden van particuliere graven." Deze zou kunnen leiden tot de constatering dat 'dus' ook de grafbedekking van algemene graven sneller verwijderd zou moeten worden. Dat zit hem gewoon in de formulering. Het gevoel van rechtsongelijkheid zit hem in het verschillend omgaan met grafbedekking op algemene graven en graven waarvan rechten vervallen zijn.

Formuleren we het zo, dan kunnen we ook constateren dat het probleem van rechtsongelijkheid opgelost wordt als je ook de grafbedekking op graven met verlopen rechten laat staan/licgen zolang het graf niet hergebruikt wordt. Dat prikkelt misschien niet tot snel meer rechten betalen, maar dat geeft wel neutraal aan dat er meer opties zijn.

U geeft aan dat we als gemeente er ook voor kunnen kiezen om – na verlopen van rechten – in alle gevallen de grafbedekking intact te houden zolang het graf niet hergebruikt moet worden. Deze mogelijkheid nemen we mee in onze overweging voor nieuw beleid. We zien ook dat het voor nabestaanden ingrijpend kan zijn als ze graag een graf willen behouden maar hiervoor de middelen niet hebben. We denken daarin graag mee om te komen tot een goede oplossing.

Nog ter aanvulling:

Het klinkt mooi, zakelijk, gevoel van rechtsongelijkheid, maar als je een huilende weduwe aan de telefoon hebt, omdat ze geen geld heeft om het graf van haar man te verlengen, dan is dat dus niet zakelijk. Dan is het gewoon hartverscheurend. Dat ze mij dan belt, en niet de gemeente, dat is een hele goeie vraag, en daarbij zou eens gekeken kunnen worden naar de lage c.q. hoge drempel van het orgaan en de wijze waarop mensen met emotionele problemen worden benaderd, daar doe ik hier geen uitspraak over.

Onze medewerkers hebben ook dagelijks met emotionele mensen te maken. Ze nemen dan ook de tijd voor het beantwoorden van vragen en het bijstaan van mensen die dit nodig hebben. Deze medewerkers denken ook mee over het nieuwe beleid en goede communicatie met inwoners.

Controle op historische graven. Die is momenteel bij het verwijderen van grafstenen van graven waarvan de rechten verlopen zijn, niet uitgevoerd. Dat wordt dus helder geconstateerd in uw notitie.

In de notitie staat dat de controle wél werd en wordt uitgevoerd bij verwijderen van grafstenen. U kunt dat lezen in *Onderwerp 1 Capaciteit*, bij twee laatste bolletjes bij *'Het houdt kortweg in'*. Misschien is dat de verwarring in de constatering dat de controle op het eventueel voorkomen van historische graven nog niet is opgenomen in een protocol. Zie de *Constateringen van Onderwerp 1*, laatste bolletje.

Misschien ook goed om helder te houden dat er TWEE commissies zijn. De ene hield zich via de Historische Kring bezig met herstel van erkende historische graven op daarvoor aangewezen blokken, alleen in het hoofddorp zelf, de andere is een commissie van de hele gemeente Hoogeveen, vanuit de gemeente zelf, die de onderlinge beleidsregels voorbereidde, op basis van funerair onderzoek, en ook de aangewezen commissie was en is om de toetsing uit te voeren. Deze commissie is al jarenlang niet bij elkaar geweest, maar ook nooit opgeheven. Tenminste, dat heb ik als lid van die commissie nooit gelezen of gehoord.

U geeft aan dat er twee commissies zijn, waarvoor dank. In het document *'Criteria voor het behoud van graven met een historische betekenis of grafbedekking met een opvallende kwaliteit'* is sprake van 1 commissie die bestaat uit leden van de Historische Kring, die Luyden van 't Hooge Veene en de gemeente. Deze commissie hebben we niet benaderd omdat hiervoor geen aanleiding was. We hebben namelijk uitsluitend grafbedekkingen jonger dan 40 jaar verwijderd. Hierbij waren geen grafbedekkingen van personen met een historische betekenis. Bij het opstellen van nieuw beleid hebben we weer aandacht voor historisch begraven en de functie van de commissie. Er liggen momenteel geen actieve aanvragen daarom is de commissie nog niet weer benaderd.

Bij het kopje over oplossingen en effecten mis ik:

a. Actief beleid van de gemeente Hoogeveen bij het bewustmaken van de mogelijkheid van hergebruik van oude in de familie aanwezig zijnde eigen graven. Nu lijkt het beleid gericht te zijn op het laten rusten van dit thema, al dan niet wachtend/hopend op het verlies van rechten door de families. Actief beleid kan inhouden dat er honderden graven hergebruikt gaan worden, waarbij opa en oma onderin worden bijgezet en er 2 mensen boven begraven kunnen worden. Scheelt de families veel geld. Gelukkig is er bij de uitvaarverenigingen wel aandacht voor, maar ik heb de gemeente er nog niet gehoord, maarre...ik hoor ook niet alles....

U geeft aan dat het belangrijk is inwoners actief te benaderen om ze bewust te maken van de mogelijkheid van hergebruik van in de familie aanwezig zijnde eigen graven. Vanzelfsprekend informeren wij inwoners over deze mogelijkheid als het aan de orde komt. We benaderen inwoners niet uit onszelf hierover. Bij het opstellen van nieuw beleid denken we na over hergebruik van graven en we nemen uw suggestie hiervoor mee in de afweging.

b. Onderbouwing of juridisch onderzoek, dat helder maakt dat een nieuw overgeschreven eigen graf van voor 1990 niet meer eigendom is/rechthebbend is van de officiële erfgenamen. Is dat namelijk wel het geval, blijven erfgenamen rechthebbend, dan zou de gemeente ten onrechte graven als vervallen beschouwen.

U vraagt onderbouwing inzake rechten van graven voor 1990. Als een rechthebbende van een graf dat uitgegeven is voor 1990, overlijdt, dan moet het recht overgeschreven worden binnen 1 of 2 jaar (afhankelijk welke verordening van toepassing is) op naam van een nieuwe rechthebbende na overlijden (schriftelijk verzoek). Gebeurt dit niet op tijd, dan vervalt het recht aan de gemeente. Om onordelijkheid na een overlijden te voorkomen, staan deze regels in artikel 3 leden 5 en 6 van de Verordening begraafplaatsen Hoogeveen 2020.

c. Het idee van natuurbegraafplaats(en) aansluitend op het bosgebied Elim/Hollandscheveld. Daar is zowel in de pers als anderszins in het verleden wel over gesproken, maar vindt de gemeente dit geen goed idee, of verdwenen initiatieven/ideeën in een la, liggen ze er nog? Het aan de markt overlaten van deze ideeën, een mogelijkheid zo lees ik, is gemakkelijk, maar mogelijk levert de praktijk meer op als het een gestimuleerd proces kan worden. En dat hoeft niet bij voorbaat in te houden dat het gemeentebudget vrij moet maken. Menskracht om mee te denken is al heel wat.

U stelt een locatie voor voor een eventuele natuurbegraafplaats, waarvoor dank. De gemeenteraad kan kiezen wel of niet ruimte te geven voor een natuurbegraafplaats. Wij werken hierbij als gemeente volgens de Wet op de Lijkbeschouwing en de ruimtelijke procedures. Eerder uitgevoerde onderzoeken worden – als de gemeenteraad een keus gemaakt heeft - wel gebruikt voor zover dat mogelijk is.

Verder: ik lees over budget, begroting enz. Maar niet over cijfers. Graag zou ik heel concreet willen weten wat bijvoorbeeld een eigen graf volgens de regeling voor 1990 de gemeente nou echt kost, wat voor onderhoud zit daar bij (ik heb er 4 op naam en zie geen onderhoud aan het graf zelf, paden hoeven wat mij betreft ook geen zand te zijn, mag ook natuur), en wat voor kosten maakt de gemeente daar dan op?

U vraagt naar de gemeentelijke kosten voor een eigen graf volgens de regeling voor 1990. Het gaat dan om de kosten voor alle onderhoudswerkzaamheden door de gemeente om de begraafplaats in stand te houden. De afgekochte rechten voor onderhoud van particuliere graven zijn hierin niet inbegrepen (zie voor tarieven bijgevoegde

tarieven tabel). De kosten van de gemeente vindt u jaarlijks in de begroting en jaarrekening.

Bij de keuzeopties en het budgetbeleid zie ik zelfs de optie dat een begraafplaats eventueel niet gezien wordt als algemene voorziening. Maar wat zegt het burgerlijk wetboek en de gemeentewet daar dan over? Kan de gemeente dat zelf bepalen?

U vraagt wat er wettelijk gezegd wordt over de begraafplaats als algemene voorziening. Met de begraafplaats als algemene voorziening wordt bedoeld dat de raad vaststelt of alle kosten betaald moeten worden door rechthebbenden of (ook) door de gemeente. De gemeente bepaalt zelf wie de kosten moet betalen. Wat betreft het hebben van een gemeentelijke begraafplaats: de Wet op de lijkbezorging zegt in artikel 33, dat in iedere gemeente minstens één algemene begraafplaats moet zijn. Dat mag ook zijn samen met andere gemeenten. Het mag ook geregeld worden op een bijzondere begraafplaats, in samenspraak met de beheerder van die bijzondere begraafplaats.

In de uitgangspuntennotitie lees ik niets over gesloten particuliere begraafplaatsen. Wat is het beleid daar op? Vind ik daar gebeente, moet ik dan melding doen bij de politie? Of is het binnen het begraafplaatsbeleid onder te brengen, met bijbehorende toestemming vragen voor opening van de grond, voor welk doel dan ook? Bekend is dat de plaatsing van het trosslagermonumentje met botvondsten gepaard ging, om maar wat te noemen, net als dit gebeurde bij vloerwerkzaamheden in de Grote Kerk. Hoe dient er om te gaan te worden met deze begraafplaats, wat zegt het verdrag van Malta daarover? Is dit op te nemen in het begraafplaatsenbeleid, of komt hier een aparte notitie over?

U vraagt naar het beleid op gesloten begraafplaatsen. Ons beleid gaat over gemeentelijke begraafplaatsen en niet over bijzondere particuliere begraafplaatsen. De gemeente mag wel beleid maken voor bijzondere begraafplaatsen maar dat beperkt zich tot dat de raad gronden mag aanwijzen voor aanleg of uitbreiding van een begraafplaats, het wijzigen van het bestemmingsplan door de raad, medewerking aan aankoop van gronden hiervoor door het college, beschikbaar stellen van budgetten door de raad. Het Verdrag van Malta, ook wel de Conventie van Malta of het Verdrag van Valletta genoemd, heeft als doel het cultureel erfgoed dat zich in de bodem bevindt beter te beschermen. Het gaat om archeologische resten als nederzettingen, grafvelden, en gebruiksvoorwerpen. Het nieuwe beleid heeft aandacht voor de historische waarden en het verdrag.

U haalt de begraafplaats bij de Grote Kerk aan. Deze valt onder de eigenaar van de Grote Kerk en niet de gemeente. De begraafplaats is gesloten in 1829 en hoort daarom niet thuis in het gemeentelijk begraafplaatsbeleid.

Ik zag in uw verslag over de vergadering van 18 april dat niemand gebruik had gemaakt van het inspraakrecht. Dat verwondert mij niets. De aandacht die vooraf is besteed aan dit onderwerp komt mij minimaal over.

Zo was ik de 17e april aanwezig op een jaarvergadering van een begrafenisvereniging, waar het bestuur niet eens op de hoogte was gebracht van uw voornamen om het beleid te evalueren. Daarbij herinner ik me ook beleidsrondes van 10-15 jaar geleden, waarbij zelfs lokale bijeenkomsten werden belegd rondom dit thema. Bij beleidsvorming lijkt me betrekken van de betrokken organisaties niet overbodig.

Uw laatste opmerking gaat over het betrekken van inwoners en stakeholders. We hebben met de gemeenteraad een proces hiervoor afgestemd. Er is, voor het opstellen van de kadernotitie, een vragenronde bij de uitvaartverenigingen en uitvaartondernemers en beheerders uitgevoerd.

Vragen

Heeft u nog vragen over deze brief? Dan kunt u contact opnemen met Rianne Schuinder - Brinks. Wilt u bij correspondentie altijd het kenmerk van deze brief vermelden?

Met vriendelijke groet,
namens burgemeester en wethouders,

Erik Koerts
Afdelingshoofd Economie, Ruimtelijke ontwikkeling & Duurzame
Leefomgeving